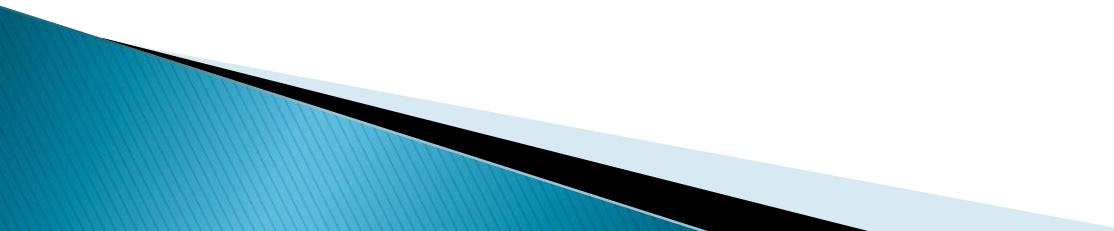

Funkcionalna porodica

- ▶ Pripadnost porodici je datost i u porodicu se ulazi jedino rađanjem, a napuštanje porodice zbog odlaska ili smrti je samo fizičko, jer osoba ostaje da živi u pričama i u onome što je ostavila iza sebe.
  - ▶ Odnosi prema članovima porodice su jedinstveni i nezamenjivi.
-

- ▶ „Niko od nas svoj život ne proživljava sam. Oni koji to pokušavaju unapred su osuđeni da se kao ljudska bića dezintegrišu“
- ▶ Ova misao Natana Ekermana objašnjava nam bazičnu poziciju čoveka kao društvenog bića.
- ▶ Čovek se rađa i razvija u porodici, a porodica živi u čoveku. Kao što je život kontinuirani proces, tako je i porodica institucija koja neprekidno traje. Stara je koliko star i sam ljudski rod. Uvek je ista i uvek različita. Menjaju se njene forme i oblici življenja, ali su joj strukturni sadržaji uvek isti, a to su ljudi, članovi porodice.

- ▶ Čovek tokom života promeni više porodica.
- ▶ Ekermen razlikuje porodicu detinjstva, porodicu braka i roditeljstva i porodicu zalaska, tj. starosti.
- ▶ Dete se rađa u porodici. Elementarnu biološku potporu prima od majke. Kasnije razvija svoju ličnost, usvajajući mnogobrojne obrasce ponašanja od roditelja. Konačno se osamostaljuje, stupa u brak i stvara novu porodicu, dok njegovi roditelji postepeno ulaze u starost i završavaju život.

- ▶ Ako bi život shvatili kao reku koja ima izvor, tok i ušće, onda bi porodica bila korito reke.
- ▶ Porodica je dinamička grupa sa raznovrsnim funkcijama koje se međusobno prepliću i dopunjuju:

biološke, psihološke i ekonomske

1. Biološka uloga porodice se ogleda u njenoj reprodukciji.

- ▶ Tu su uloge roditelja jasno određene, konkretne i nezamenjive (vaspitanje, obrazovanje i sposobnost komunikacije, kako među članovima porodica, tako i između porodice i društvene zajednice)

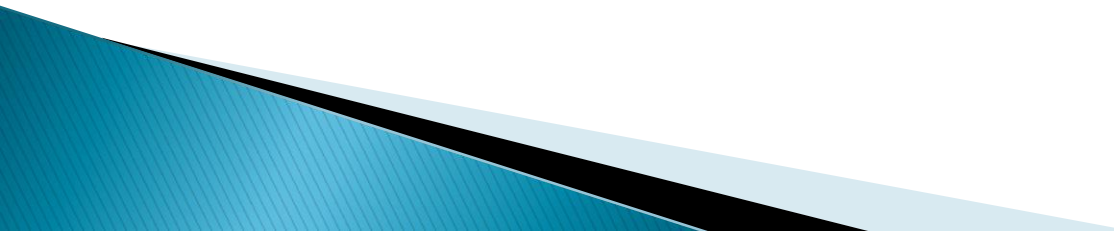
2. Za život porodice potrebna su materijalna sredstva. Ta sredstva porodica istovremeno i stvara i troši, pokazujući tako svoju vitalnost i ekonomsku moć.

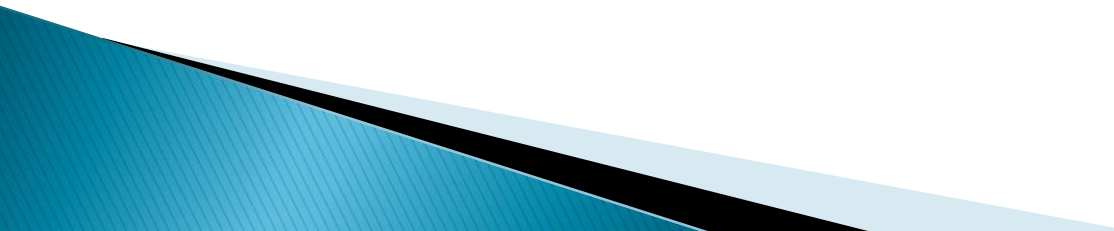
3. Kao psihološka zajednica bliskih osoba, ima svoj fundamentalni kvalitet–emocije. Sva porodična dešavanja vođena su snagom kohezione sile koju osećamo i prepoznajemo kao emocije.

- ▶ Porodica je poligon na kome dolazi do intenzivne razmene dobara među njenim članovima (emocije).

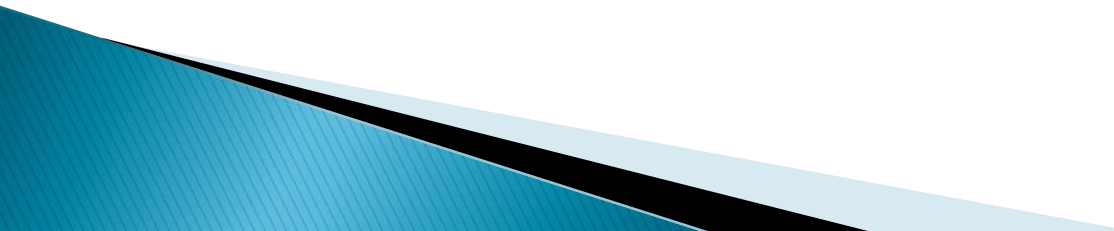

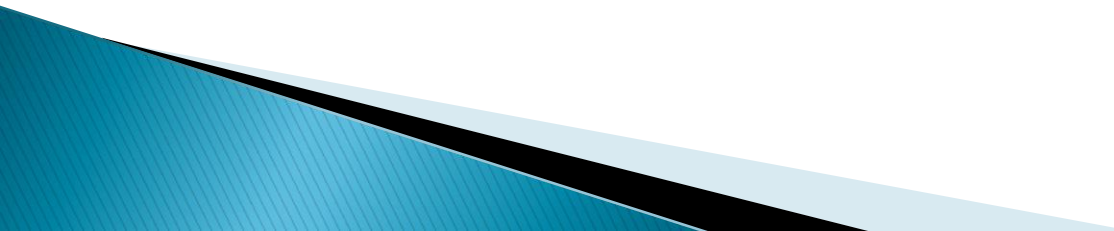
- ▶ Emotivne veze u porodici su međusobno unakrsne, dovoljno čvrste i dovoljno elastične. One su odraz plemenitih osećanja (ljubavi, odanosti i poverenja)
- ▶ Odnose između muža i žene karakteriše međusobna privlačnost i osećanje pripadnosti.
- ▶ Osećanja prema deci protkana su snažnom ljubavlju koja nema samo zaštitnišku funkciju, već i potrebu podsticanja, usmeravanja i postepenog osamostaljivanja.

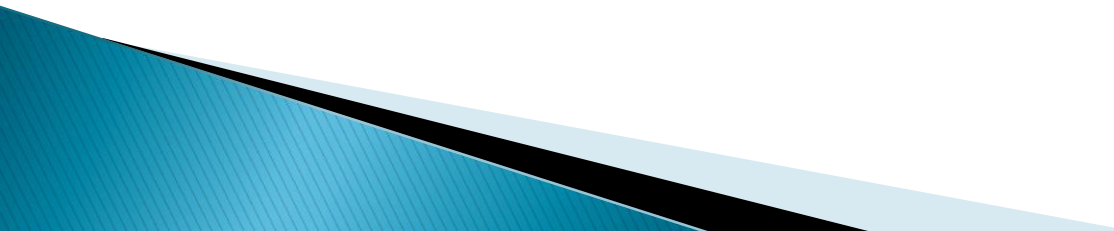
- ▶ Srečno i zadovoljno dete uglavnom voli svoje roditelje, identifikuje se sa njima, mrzi retko i na trenutke.
  - ▶ Nesrečno i nezadovoljno dete pretežno mrzi roditelje, oseća strah i odbojnost, pa se ne može identifikovati sa njima.
-

- ▶ Svaka porodica je mikrokosmos društvene zajednice kroz koju se prelamaju sve krize i problemi.
  - ▶ U porodici se strukturišu mlade ličnosti, modelišu njihova ponašanja, ispoljavaju se neslaganja i sukobi.
-

- ▶ N.Ackerman u svom radu „Porodica kao socijalna i emocionalna zajednica“ ističe značaj interpersonalnih odnosa u porodici, što je bilo suprotno dotadašnjim psihodinamskim teorijama koje su koji su uzrok porodičnih problema nalazili u nesvesnim faktorima raznih konflikata vezanog za razvojne faze svakog pojedinačnog člana porodice.

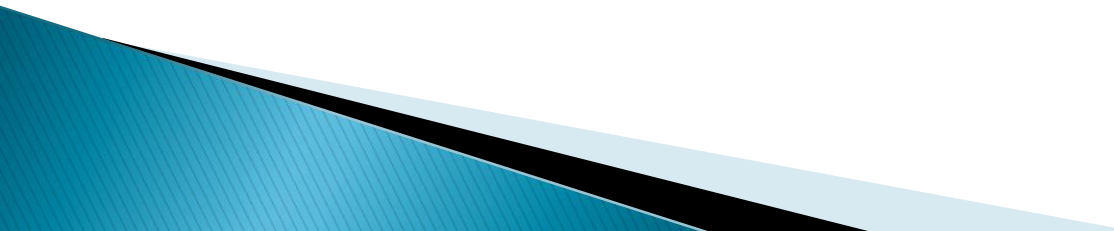
- ▶ Pedesetih godina vršena su istraživanja porodica sa shizofreno obolelim članom . Primećeno je da sa povratkom obolelog člana iz bolnice u porodicu dolazi do pogorranja njegovog stanja.
  - ▶ Uočeno je takođe, da, ako se pacijent oseća bolje, onda neko drugi iz porodice počne da se oseća loše.
-

- ▶ Grupa terapeuta predvođena G. Batesonom zapazila je da ove porodice „traže“ prisustvo osobe sa simptomom unutar porodice i da nesvesno ohrabruju iracionalno ponašanje pacijenta.
  - ▶ Sredinom pedesetih razvio se novi pristup u proučavanju porodice na osnovu kojeg je nastala **sistemska teorija o porodici**.
-

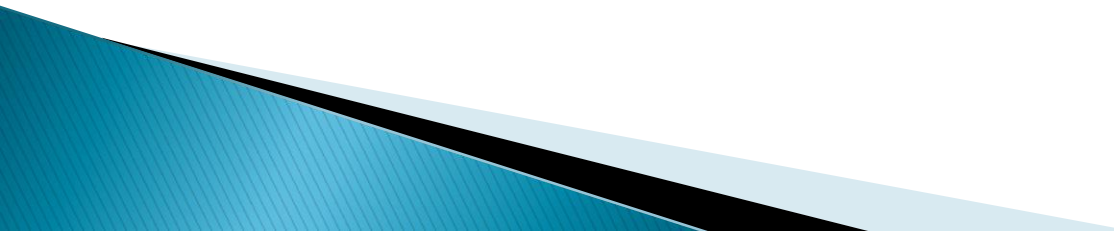
- ▶ Fokus interesovanja se premešta sa bolesnog člana na porodicu kao celinu.
  - ▶ Ponašanje članova porodice mora se posmatrati na način kako ostali članovi porodice doprinose tom ponašanju (ili ga čine mogućim), a takođe i kako to ponašanje utiče na ostale članove porodice.
-

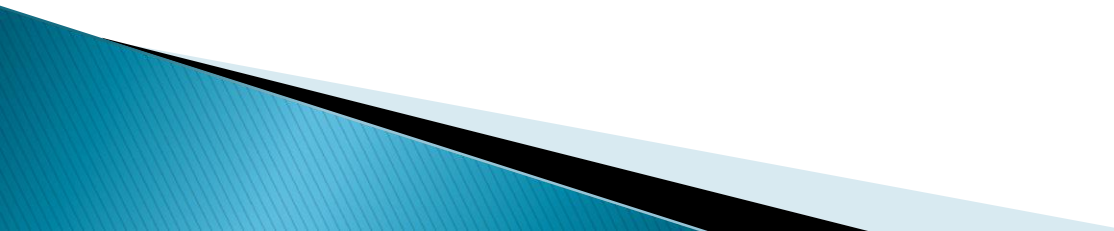
- ▶ Primer porodice gde bračni konflikti postaju sve češći i intenzivniji.
- ▶ Prevazilaženje ovakve situacije: uspostavljanje distance među partnerima i približavanje detetu.
- ▶ Kada majka uspostavi odnos fuzije sa detetom, otac se oseća odbačenim, i još više se udaljava = to još više pogoršava bračne odnose

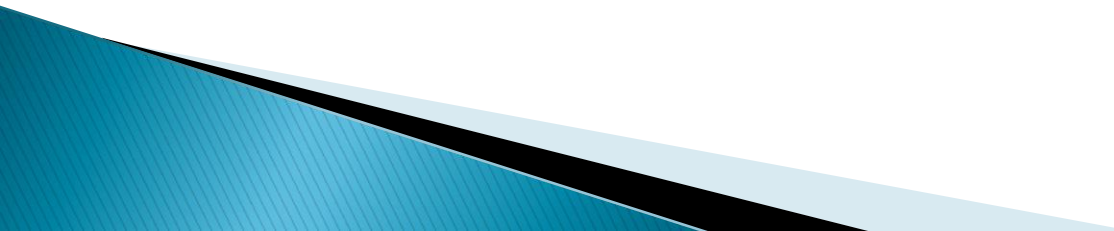

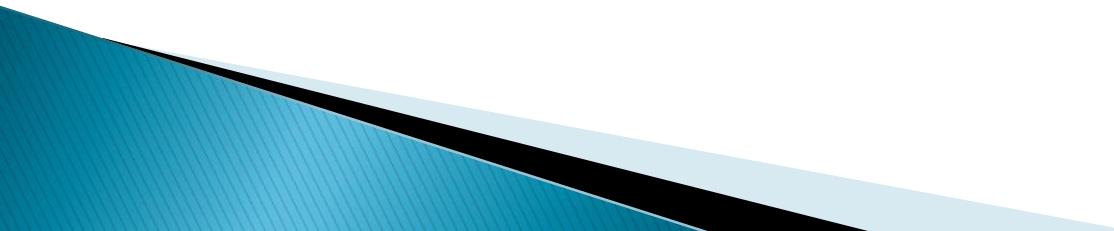
- ▶ Dete ne dostiže potreban nivo diferencijacije i nezavisnosti. Parentifikacija deteta doprinosi poremećajima.
  - ▶ Bolest deteta odvlači pažnju roditelja sa njihovih ranijih problema = normalizacija bračnih odnosa.
  - ▶ Osoba koja je najosetljivija na poremećaj u porodici u trenucima visoke tenzije, razvija različite mentalne, telesne i socijalne poremećaje.
-

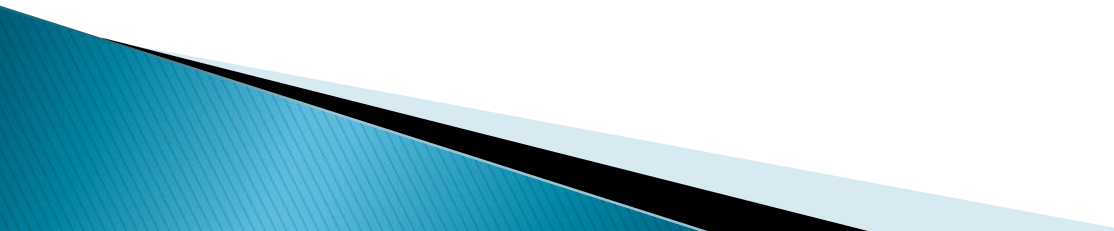
- ▶ Iako je problem sada u pojedincu, njega uslovljava i održava ceo porodični sistem.
- ▶ Ukoliko porodica nastoji da održi stanje bez promena čak i po cenu razvijanja simptomatskog ponašanja kod nekog od članova porodice, takva vrsta ravnoteže predstavlja patološku homeostazu.

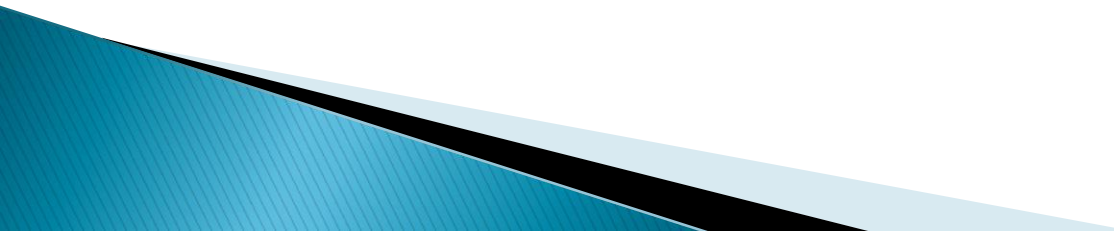
- ▶ Između pojedinih subsistema unutar porodice, kao i između porodice (kao supsistema) i spoljnog suprasistema, postoje granice.
  - ▶ Da bi granica bila funkcionalna, potrebno je da bude jasna i propustljiva, kako unutar porodičnih supsistema, tako i između porodice i suprasistema.
-

- ▶ Difuzne i propustljive granice dovode do nastajanja „umreženih“ odnosa između članova porodice.
  - ▶ Strukturu porodice čini i hijerarhija, koja objedinjuje moć i uloge u donošenju pravila i odluka unutar porodice.
  - ▶ Da bi porodica uspešno funkcionisala, potrebno je da svi članovi porodice ispunjavaju svoje uloge.
-

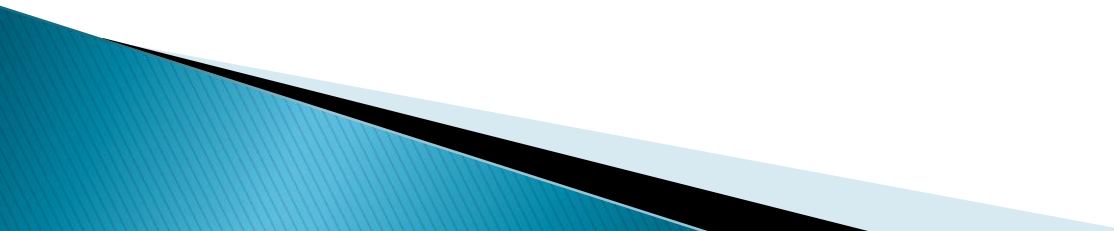
- ▶ Neke uloge su su biološke određene – uloge partnerstva, roditeljstva, neke su društveno ili kulturno očekivane. (porodica koja ima jednog člana u snažnoj ulozi obično ima drugog člana koji je u bespomoćnoj ulozi).
  - ▶ Veoma su važni emocionalni odnosi između članova porodice – na nivou diada i trijada
-

- ▶ Simetričan odnos: kada se obe osobe doživljavaju kao rivali, i kada se, koristeći isto ponašanje, bore za moć
  - ▶ Komplementaran odnos je kada se obe osobe nadopunjuju svojim sposobnostima, potrebama i ulogama.
  - ▶ Naizmenično smenjivanje ova dva odnosa je recipročan odnos
-

- ▶ Komunikacija kao način sporazumevanja između članova porodice, pored informacija koje se razmenjuju, govori i o odnosima između članova porodice.
  - ▶ (Beatson i saradnici tvorci su teorije o „double bind“ komunikaciji)
  - ▶ Važan koncept sistemske teorije je životni ciklus porodice.
-

- ▶ Duvall navodi osam takvih faza: zasnivanje porodice, porodica sa malim detetom, sa predškolskim, školskim, adolescentna, porodica u kojoj deca napuštaju roditeljski dom, porodica u srednjim godinama i porodica koja stari.
  - ▶ Svaka naredna faza predstavlja promenu i može biti potencijalno krizna za porodicu (zavisi od sposobnosti porodice da se reorganizuje na način koji novonastala promena zahteva).
-

- ▶ Ako se porodica na disfunkcionalni način suočava sa promenama, može se zazviti simptomatsko ponašanje kod nekog od članova porodice.
  - ▶ Dolazi do zastoja porodičnog razvoja i porodica ostaje „zakočena“ u toj fazi životnog ciklusa.
-

- ▶ Porodični sistemi vrednosti, očekivanja, načini organizovanja porodice oko problema, porodični mitovi i tajne, neki su od obrazaca koji se prenose transgeneracijski.
- ▶ Oni obrasci koji su se pokazali efikasnim u rešavanju razvojnih zadataka porodice generacijama unazad, predstavljaju porodične snage

- ▶ Pore razvojnih, postoje i nerazvojne krize: bračna kriza, kriza odnosa roditelj/dete, kriza porodice zbog bolesti jednog člana ili više njih, kriza porodičnih komunikacija, kriza u relaciji porodica/društvo, egzistencijalno-materijalna kriza porodice.

Funkcionalne porodice određuju se na osnovu:

- ▶ – personalnog funkcionisanja članova porodice (koliko se ko oseća zadovoljnim mestom i ulogom u porodici)
  - ▶ – bračnog funkcionisanja (procena emotivnog i seksualnog zadovoljstva partnera)
  - ▶ – roditeljskog funkcionisanja (uspešnost obezbeđivanja podrške, razumevanja, zaštite, ljubavi, vaspitanja i socijalizacije dece)
  - ▶ – socioekonomskog funkcionisanja (razvijanje porodičnih vrednosti, ekonomske stabilnosti i usklađivanja sa društvenim i kulturnim sadržajima).
-